

การศึกษา

โรงเรียนชายขอบ

ช่วงเวลาของการเปิดภาคเรียนปีการศึกษาใหม่ เด็กที่อยู่ในวัยเรียนคงกำลังตื่นเต้นกับบรรยากาศของโรงเรียน แต่เด็กบางคนอาจไม่สามารถเดินทางมาศึกษาเล่าเรียนในตัวเมืองได้ จึงเป็นหน้าที่ของรัฐที่ต้องขยายโอกาสทางการศึกษาเพื่อให้เด็กทุกคนได้มีโอกาสเล่าเรียนอย่างเสมอภาคกัน ทำให้ในท้องที่ห่างไกลมีโรงเรียนที่เรียกกันว่า “โรงเรียนชายขอบ”

คณะกรรมการจัดทำพจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์ร่วมสมัย สำนักงานราชบัณฑิตยสภา อธิบายว่า โรงเรียนชายขอบ (marginal school) หมายถึง สถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่รัฐจัดตั้งขึ้นกระจายอยู่ในชุมชนขนาดเล็กที่อยู่ห่างไกลความเจริญตามบริเวณพรมแดนของประเทศไทย เพื่อให้เด็กมีความเท่าเทียมในการเข้าถึงโอกาสทางการศึกษา สามารถเรียนได้ตามการศึกษาภาคบังคับ ได้เรียนในพื้นที่อย่างมีความสุข ได้อยู่ร่วมกับครอบครัว มีเจตคติที่ดีกับการเรียนและระบบโรงเรียน เกิดความรักและภูมิใจในภาษาและวัฒนธรรมท้องถิ่น เป็นการจัดการศึกษาที่หลายฝ่ายได้ร่วมมือกัน

เด็กชายขอบเป็นบุตรหลานของคนชายขอบ (marginal people) ซึ่งส่วนใหญ่เป็นชนกลุ่มน้อยทาง

ชาติพันธุ์และชนเผ่าที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ชายแดนประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน มีวิถีชีวิตและวัฒนธรรมเฉพาะของแต่ละพื้นที่ กระทรวงศึกษาธิการจึงได้จัดตั้งโรงเรียนชายขอบขึ้นตามบริเวณพรมแดนของประเทศ จัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักสูตรแกนกลางของกระทรวงศึกษาธิการ และหลักสูตรท้องถิ่นที่เป็นพื้นฐานการประกอบอาชีพในท้องถิ่น เพื่อให้สอดคล้องกับความหลากหลายและแตกต่างของเด็กนักเรียน

โรงเรียนชายขอบเป็นโรงเรียนที่มุ่งปลูกฝังให้เด็กรู้จักตนเอง เห็นคุณค่าของตนเอง มีทักษะในการดำรงชีวิตในสังคมอย่างเหมาะสม รูปแบบการจัดการศึกษาจึงมีความยืดหยุ่นเพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับผู้เรียนและบริบทในแต่ละพื้นที่ อีกทั้งยังมีการฝึกทักษะอาชีพต่าง ๆ เพิ่มโอกาสเข้าถึงการศึกษาและพัฒนาให้ผู้เรียนมีศักยภาพทันต่อสังคมโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา การบริหารจัดการโรงเรียนชายขอบจึงต้องการความร่วมมือของหลายฝ่ายทั้งบุคลากรของโรงเรียน เขตพื้นที่การศึกษา คณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด ผู้ปกครองและชุมชน.

จินดารัตน์ โพธิ์นอก